

Aan:

De heer S. Nagtegaal (PVV), de heer B. van den Dikkenberg (SGP), mevrouw M. Hoek (50Plus), de heer F. van Breukelen (FVD), de heer M. Fiscalini (JA21) en de heer J. Vogel (BBB)

In afschrift aan:

Provinciale Staten van Utrecht

ONDERWERP	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 47 over Mogelijke aanvallen van de wolf	TELEFOONNUMMER	+31652769586
		E-MAILADRES	madeleine.gerretsen@ provincie-utrecht.nl
DATUM	10-10-2023	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1451650717-8007	TEAM	NEL
CONTACTPERSOON	Madeleine Gerretsen		
BIJLAGEN	Geen		

Geachte heer Nagtegaal, heer van den Dikkenberg, mevrouw Hoek, heer van Breukelen, heer Fiscalini en heer Vogel,

Inleiding (fracties van de PVV, SGP, 50PLUS, FVD, JA21 en de BBB)

Gisteren konden we in het nieuws lezen dat er 11 schapen zijn omgekomen, vermoedelijk door een wolf. Een zeer verdrietig bericht, vooral omdat het zo onnodig is. Recentelijk zijn er ook in diverse andere provincies, waaronder Drenthe, ernstige incidenten gemeld waarbij veedieren zijn gedood of ernstig gewond zijn geraakt, vermoedelijk door toedoen van een wolf.

Deze incidenten dragen bij aan een groeiende onrust onder veetelers en inwoners en vormen een directe bedreiging voor hun levensonderhoud en dierenwelzijn. BIJ12 voert op dit moment DNA onderzoeken uit om de betrokkenheid van wolven bij deze aanvallen te bevestigen, maar voor de betrokkenen is de materiële en emotionele schade al aangericht.

De fracties van de PVV, SGP, 50PLUS, FVD, JA21 en de BBB zijn kritisch ten aanzien van de aanwezigheid van wolven binnen de Provincie Utrecht. Gezien de hoge bevolkingsdichtheid en intensief gebruikte agrarische gronden in onze provincie, stellen wij vraagtekens bij de wenselijkheid en haalbaarheid van het in stand houden van een wolvenpopulatie in deze omgeving. Wij zijn van mening dat GS meer kunnen en moeten doen om de verdere verspreiding van dit roofdier te voorkomen en de agrarische sector in onze provincie actief te ondersteunen.

Gezien de ernst van de situatie en de impact op de agrarische sector in de provincie Utrecht, wensen wij de volgende schriftelijke vragen te stellen:

Inkadering beleid wolf

Alvorens uw vragen te beantwoorden schetsen wij kort beleid en informatie rond de wolf.

Wolven waren een tijd lang verdwenen uit ons land. De strikte Europese bescherming, in Nederland van kracht sinds 1979, heeft ervoor gezorgd dat de soort zich heeft weten te herstellen. Dieren kunnen alleen onder zeer strikte voorwaarden gedood worden.

Met het herstel keerden ook conflicten tussen mensen en wolven terug. Het voornaamste conflict is dat wolven vee als prooi gebruiken. Ook verkeer (aanrijdingen) vormt een punt van aandacht.

Onze uitgangspunten met betrekking tot de wolf zijn gebaseerd op het door de gezamenlijke provincies opgestelde wolvenplan 2019, het addendum daarop uit 2023 en de interventierichtlijnen uit 2023 (Beleid en organisatie wolvendossier in Nederland (bij12.nl)). Samenleven met wolven staat daarin centraal. In dit interprovinciale plan staan maatregelen die provincies kunnen en/of moeten nemen, waarmee conflicten gemitigeerd kunnen worden, zoals het tegemoetkomen van schade en het ondersteunen van de inzet van preventieve maatregelen. Monitoring van de verspreiding van en schades door de wolf is ondergebracht bij BIJ12. Nu gesteld kan worden dat de wolf zich sinds 26 mei 2023 (op basis van DNA-analyse en blijvende aanwezigheid gedurende de afgelopen maanden) gevestigd heeft in Utrecht zijn de werkzaamheden gestart om Utrechtse (subsidie)kaders te stellen voor preventieve maatregelen. Dit is conform het interprovinciale wolvenplan. Tegemoetkoming in schade is reeds opgenomen in de provinciale regels.

Bij12 Overzicht informatie:

[Wolvenschade melden en overzicht van de meest recente schademeldingen \(bij12.nl\)](#)

Ook het addendum en de interventierichtlijnen uit 2023 leiden ertoe dat we aanpassingen in ons huidige uitvoeringskader moeten doorvoeren. Daar zijn wij op dit moment mee bezig. Alle werkzaamheden rond de wolf doen we zoveel mogelijk in IPO-verband.

Het voornemen is om een nieuw interprovinciaal wolvenplan gereed te hebben in 2024.

De wolf maakt ook onderdeel uit van het Interim Omgevingswetprogramma Faunabeleid en Monitoring (IOFM) dat u op 29 november in de commissie RGW bespreekt.

Uw vragen met daarbij de antwoorden

1. Is GS bekend met de recente incidenten waarbij veedieren in Driebergen en in andere provincies zijn aangevallen, vermoedelijk door wolven?

Antwoord:

Ja, dat is ons bekend

2. In juni is er eerder gemeld door GS dat men bezig is met het opzetten van ondersteunende maatregelen, hoe staat het nu met de beschikbare subsidieregelingen en is GS bereid verdere maatregelen te treffen?

Antwoord:

We hebben vijf verplaatsbare noodrasters aangeschaft die onder voorwaarden uit te lenen zijn en te verkrijgen via de Faunabeheereenheid ([WOLVENNOODSET: AFWEERRASTER - FBE UTRECHT > ACTUEEL > Nieuws \(faunabeheereenheid.nl\)](#)).

Conform het genoemde addendum werken we aan een subsidieregeling gericht op preventieve maatregelen (planning: aanstaande december gereed). In principe wordt dit een tijdelijke stimulerende regeling (tot 3 jaar na vestiging) bedoeld voor de aanschaf van preventieve maatregelen om vee te beschermen tegen wolvenaantallen. De voorwaarden stellen wij op, op basis van de IPO- en BIJ12-normen. De kosten voor de maatregelen nemen we mee in het IOFM.

3. Wordt er dan ook bijvoorbeeld gedacht aan het uitrollen van educatieve programma's of het opzetten van een schademeldpunt?

Antwoord:

In april 2023 hebben wij u naar aanleiding van ex artikel 47 vragen geïnformeerd over educatie in brede zin waar het gaat om samenleven met wilde dieren en in het bijzonder de wolf. Met betrekking tot de wolf heeft de provincie zich geëngageerd aan het IPO-wolvenplan, dat als uitgangspunt samenleven met de wolf heeft ([wolvenplan 24022018 \(bij12.nl\)](#)). Wij zijn nu bezig de communicatie verder vorm te geven, dit deels in IPO verband, deels in samenspraak met de in onze provincie betrokken stakeholders/partners en op onze eigen provinciale website. Wij organiseren (planning: nog dit jaar) een technische informatiebijeenkomst over de wolf voor de doelgroep dierhouders (op uitnodiging). Dit doen wij op verzoek van, en in samenwerking met, de Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO). Een schademeldpunt is al ingericht bij BIJ12, wij gaan ervan uit dat dit meldpunt algemeen bekend is bij dierenhouders.

4. Worden deze incidenten en de daaruit voortvloeiende schade wel gemeld aan Europese instanties, gezien de wolf een beschermde diersoort is onder de Europese Habitatrichtlijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Er wordt gerapporteerd aan Europa, dit is (voor de Utrechtse situatie) nog niet in het kader van de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn voorziet niet in een systematiek voor het doorgeven van de in de vraag genoemde informatie. De rapportageverplichtingen van artikel 17 van de richtlijn zien toe op informatie over, onder andere: aantallen, verspreiding en drukfactoren om zodoende de staat van instandhouding te kunnen beoordelen. Drukfactoren zijn (omgeving)factoren die de soort negatief kunnen beïnvloeden zoals bijvoorbeeld kwaliteit van leefgebied, aanrijdingen en stroperij. De schade wordt door BIJ12 geregistreerd zodat deze informatie wel kan worden verleend indien de Europese Commissie daarom zou verzoeken. In het geval er in Utrecht vergunning zou worden verleend voor het verstoren en/of doden van wolven dan valt dat onder informatie die wel in lijn met de Habitatrichtlijn gerapporteerd moet worden aan de Europese Commissie. Dan wordt namelijk afgeweken van bescherming.

Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister extra data aangeleverd, ten opzichte van het vereiste via de Habitatrichtlijn, te weten alle informatie die bij BIJ12 aanwezig is.

5. Hoe ziet GS de wenselijkheid van de aanwezigheid van de wolf in de provincie, afgezet tegen de risico's voor de veeteelt en het dierenwelzijn?

Antwoord:

De wolf heeft zich sinds 26 mei 2023 gevestigd in de provincie Utrecht. Dat de aanwezigheid van de wolf verschillende risico's met zich meebrengt voor gehouden dieren is duidelijk. Het verwonden of doden van dergelijke dieren vinden wij geen gewenste situatie. De soort is hier aanwezig en heeft, op basis van de Wet natuurbescherming, een beschermde status. Verder is het op basis van artikel 1.12, eerste lid, sub b, van de Wet natuurbescherming onze taak om zorg te dragen voor het behoud en herstel van de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Het geven van een oordeel over de wenselijkheid van de soort wijzigt hier niets aan. Het is immers juridisch en praktisch niet mogelijk om wolven te weren uit de provincie.

6. Zijn er gesprekken gepland met andere provincies om een gezamenlijke aanpak te formuleren rondom de problematiek van wolvenaanvallen op veedieren?

Antwoord:

Hiervoor verwijzen wij naar de inkadering, opgenomen boven de beantwoording van de vragen. Voor de wolf is er sprake van een interprovinciale aanpak. We nemen deel aan de Interprovinciaal Overleg (IPO) werkgroep wolven en het onderwerp komt terug op de agenda's van de Ambtelijke Adviescommissie Vitaal Platteland (AACVP) en de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland (BACVP).

Vervolg inleiding (vragenstellers)

Eerder in 2022 bleek ook dat veel schapenhouders nog niet zoveel doen om zich tegen de wolf te verweren. Vooral omdat ze vaak helemaal niet weten dat er mogelijkheden zijn om subsidie aan te vragen om maatregelen te treffen. De ervaringen in andere provincies hiermee zijn steeds beter. Utrecht loopt wat dat betreft nog een beetje achter. Het debat over de wolf in Nederland is ook erg gepolariseerd, dit werkt oplossingen tegen.

Hierover de volgende vragen:

7. Is GS op de hoogte van het feit dat veel subsidies voor afrastering en andere preventiemaatregelen niet worden aangevraagd door boeren? Zo ja, welke stappen neemt het College om de aanvraag van deze subsidies te bevorderen?

Antwoord:

Conform het interprovinciale wolvenplan werken wij (zie ook het antwoord op vraag 2) aan een subsidieregeling (doelgroep veehouders) voor preventieve maatregelen, denk daarbij met name aan wolfwerende rasters. Het beschikbaar hebben van zo'n regeling hangt samen met het moment van vestiging van de wolf. We lopen dus niet achter, er was in onze provincie nog niet eerder aanleiding, de wolf had zich in Utrecht nog niet gevestigd. De bekendmaking van de regeling gaat straks gepaard met communicatie gericht op het onder de aandacht brengen van de regeling.

8. Wat doet GS om objectieve informatie over de wolf en preventiemaatregelen te verspreiden onder landbouwers en het algemeen publiek?

Antwoord:

Zie het antwoord op de vragen 3 en 7.

9. Welke stappen worden ondernomen om het debat op een minder polariserende manier te voeren en verschillende groepen belanghebbenden bijeen te brengen voor een constructieve dialoog?

Antwoord:

Dit doen wij door steeds goed op de hoogte te zijn van de feiten en waar nodig extra deskundigen te raadplegen. Dit doen we door betrokkenen en partners goed en tijdig van de feitelijke informatie te voorzien, goed naar betrokkenen en partners te luisteren en helder beleid te formuleren. Zo werken we op dit moment samen met de betrokken partners aan een gezamenlijke communicatie boodschap. Wij organiseren, in overleg met de LTO, een technische informatiebijeenkomst over de wolf voor de doelgroep dierhouders. En wij doen dit natuurlijk ook graag samen met u tijdens uw Statenvergaderingen en op speciaal daarvoor te organiseren momenten in het kader van faunabeheer.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen